

Valentín Bou Franch*

Propòsits i principis de l'Organització de les Nacions Unides

1. INTRODUCCIÓ

Amb caràcter introductori, us recorde que l'antecedent de l'Organització de les Nacions Unides va ser la Societat de les Nacions, creada pel Tractat de Pau signat a Versalles, el 28 d'abril de 1919. Però la Societat de les Nacions, d'una banda, va tindre una vocació universal limitada en la pràctica, ja que només va tindre 54 Estats membres. A més, els Estats Units, malgrat ser l'artífex de la seua creació, no va arribar mai a ser Estat membre. D'altra banda, la Societat de les Nacions va ser incapaç de mantindre la pau internacional, degut l'auge d'Estats totalitaristes, com el Japó, Itàlia, Alemanya i Unió Soviètica.

Durant la Segona Guerra Mundial, van començar els preparatius per a crear una nova Organització Internacional de vocació universal i fins generals que substituïra a la Societat de les Nacions. D'aquesta manera, en la Conferència de

Aquesta obra està protegida amb una [Llicència Creative Commons Reconeixement – No Comercial – Sense obra derivada](#)

Cofinançat per la Unió Europea

* Catedràtic de Dret Internacional Públic. Universitat de València (Espanya). Cofinançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(s) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.

San Francisco, el 16 d'abril de 1946, es van adoptar dos tractats internacionals: la Carta de l'Organització de les Nacions Unides i l'Estatut de la Cort Internacional de Justícia.

La Carta de l'Organització de les Nacions Unides, d'una part, és el tractat constitutiu de l'única Organització Internacional de vocació universal i fins generals. Les Nacions Unides és una Organització internacional bastant universal, que en l'actualitat té 193 Estats membres, incloses totes les grans potències. D'una altra part, la Carta introdueix la jerarquia normativa en el Dret Internacional, afirmant la primacia de la Carta en tots els casos. Així, el seu Article 103 disposa que: “En cas de conflicte entre les obligacions concretes pels Membres de les Nacions Unides en virtut de la present Carta i les seues obligacions concretes en virtut de qualsevol altre conveni internacional, prevaldran les obligacions imposades per la present Carta”.

2. ELS PROPÒSITS DE LES NACIONS UNIDES

Els propòsits d'una Organització Internacional són els fins o objectius que els Estats pretenen aconseguir amb la seua creació. Són, per tant, la raó última de la seua creació.

Els propòsits de les Nacions Unides estan enumerats en el seu Article 1 i són els quatre

següents. El primer i principal propòsit és mantindre la pau i la seguretat internacionals. Per a això, l'Organització d'una banda adoptarà mesures col·lectives eficaces per a previndre i eliminar amenaces a la pau, actes d'agressió o altres trencaments de la pau. Aquestes mesures col·lectives de sanció són les que estan regulades en el Capítol VII de la Carta. D'altra banda, l'Organització aconseguirà per mitjans pacífics l'ajust o arranament de controvèrsies o situacions internacionals susceptibles de conduir a trencaments de la pau. Aquests mitjans pacífics són els que estan regulats en el Capítol VI de la Carta.

El segon propòsit és enfortir la pau universal. Per a això, les Nacions Unides adoptaran “totes les mesures adequades”.

El tercer propòsit de les Nacions Unides és realitzar la cooperació internacional en dos grans àmbits: 1r) en la solució dels problemes internacionals econòmics, socials, culturals o humanitaris. He d'afegir que l'acció de les Nacions Unides en aquest àmbit s'inclou en el seu objectiu global “Desenvolupament i erradicació de la pobresa”; i 2n) el desenvolupament i respecte dels Drets Humans i de les llibertats fonamentals. També he d'esmentar que l'acció de les Nacions Unides en aquest àmbit s'inclou en el seu objectiu global “Drets Humans, democràcia i bon govern”.

El quart i últim propòsit de l'Organització és que les Nacions Unides siga el “centre que harmonitze els esforços de les nacions” per a aconseguir aquests propòsits comuns.

3. ELS PRINCIPIS DE LES NACIONS UNIDES

Els Principis d'una Organització Internacional són les regles de conducta que han de complir l'Organització i els seus Estats membres per a la consecució dels propòsits d'aqueixa Organització Internacional

En el cas de les Nacions Unides, aquests Principis estan regulats en l'Article 2 de la Carta, que disposa que: “Per a la realització dels Propòsits consignats en l'Article 1, l'Organització i els seus Membres procediran d'acord amb els següents Principis:

1r) L'Organització està basada en el principi de la igualtat sobirana de tots els seus Membres.

2n) Els Membres de l'Organització, a fi d'assegurar-se els drets i beneficis inherents a la seua condició de tals, compliran de bona fe les obligacions contretes per ells de conformitat amb aquesta Carta.

3r) Els Membres de l'Organització arreglaran les seues controvèrsies internacionals per mitjans pacífics de tal manera que no es posen en perill ni la pau i la seguretat internacionals ni la justícia.

4t) Els Membres de l'Organització, en les seues relacions internacionals, s'abstindran de recórrer a l'amenaça o a l'ús de la força contra la integritat territorial o la independència política de qualsevol Estat, o en qualsevol altra forma incompatible amb els Propòsits de les Nacions Unides.

5é) Els Membres de l'Organització prestaran a aquesta tota classe d'ajuda en qualsevol acció que exercisca de conformitat amb aquesta Carta, i s'abstindran de donar ajuda a cap Estat contra el qual l'Organització estiguera exercint acció preventiva o coercitiva.

6é) L'Organització farà que els Estats que no són Membres de les Nacions Unides es conduïsqen d'acord amb aquests Principis en la mesura que siga necessària per a mantindre la pau i la seguretat internacionals.

7é) Cap disposició d'aquesta Carta autoritzarà les Nacions Unides a intervindre en els assumptes que són essencialment de la jurisdicció interna dels Estats, ni obligarà els Membres a sotmetre aquests assumptes a procediments d'arranjament conforme a la present Carta; però aquest principi no s'oposa a l'aplicació de les mesures coercitives prescrites en el Capítol VII”.

L'Assemblea General va desenvolupar aquests Principis en la seua Resolució 2625 (XXV), de 24 d'octubre de 1970, coneguda com a “Declaració de principis de Dret Internacional”. A partir d'aquesta

Resolució, poden identificar-se tres grans grups de principis de les Nacions Unides.

En primer lloc, ens trobem amb principis que són comuns tant a l'Article 2 de la Carta de les Nacions Unides, com a la Resolució 2625 (XXV). És a dir, en aquest grup la Resolució 2625 (XXV) va realitzar una labor de codificació en sentit estricte del que ja estava prescrit en la Carta. En aquest grup, incloem cinc grans principis: 1) el Principi de la prohibició de l'amenaça o de l'ús de la força; 2) el Principi de l'arranjament de controvèrsies internacionals per mitjans pacífics; 3) el Principi de la no intervenció en els assumptes que són de la jurisdicció interna dels Estats; 4) el Principi de la igualtat sobirana dels Estats; i 5) el Principi que els Estats membres compliran de bona fe les obligacions de la Carta.

En segon lloc, ens trobem amb dos principis que només figuren en la Resolució 2625 (XXV). És a dir, en aquest grup aquesta Resolució va realitzar un desenvolupament progressiu del Dret Internacional. Els dos nous principis que va introduir són: 1) l'obligació dels Estats de cooperar entre si; i 2) el Principi d'igualtat de drets i de la lliure determinació dels pobles.

En tercer i últim lloc, he d'indicar que queden dos principis exclusius de la Carta. Són: 1) el Principi que els Estats membres ajudaran a l'ONU en les accions que exercisca de conformitat amb la Carta; i 2) el Principi de l'autoritat de l'ONU sobre

els Estats no membres, en la mesura en què siga necessària per a mantindre la pau i la seguretat internacionals.

Respecte del valor jurídic d'aquests Principis, convé recordar que la Resolució 2625 (XXV) els qualifica com a “principis bàsics de Dret Internacional”. A més, aquesta Resolució va instar “a tots els Estats [i no sols als membres de l'ONU] al fet que es guien per aquests principis en el seu comportament internacional i al fet que desenvolupen les seues relacions mútues sobre la base del seu estricte compliment”.

D'altra banda, la Cort Internacional de Justícia, en la seua Opinió consultiva de 22 de juliol de 2010 (par. 80), va sostindre que la Resolució 2625 (XXV) “reflecteix el Dret Internacional consuetudinari”.

